

Проектобюджет на БНБ за 1999 г.

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

**ДО
XXXVIII ОБИКНОВЕНО
НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

Уважаеми народни представители,

Представям на вашето внимание проекта за бюджет на Българската народна банка за 1999 г. в съответствие с чл. 48, ал. 1 от Закона за Българската народна банка. Проектобюджетът е приет от Управителния съвет на БНБ на свое заседание от 29 октомври 1998 г. и се внася за приемане от Народното събрание успоредно с проекта за държавен бюджет съгласно т. 3 от решение на НС от 15 май 1998 г.

Прогнозата за приходите и разходите и проектобюджетът на БНБ за 1999 г. са изготвени въз основа на параметрите на приетата прогнозна макрорамка при разработването на проекта за държавен бюджет.

Бюджетът на БНБ е разработен в контекста на прогнозираните приходи и разходи на банката за 1999 г., като целта е с приходите от основна дейност да се осигури покритие на разходите за издръжка на банката заедно с останалите разходи.

Основен източник на приходи за БНБ е доходът от brutния международен валутен резерв. По дефиниция международният валутен резерв включва средствата на банката в свободно конвертируема чуждестранна валута и чуждестранни ценни книжа при чуждестранни финансови институции, както и притежаваното от БНБ монетарно злато. Следователно доходът от него е пряко зависим от протичащите процеси и тенденции на международните финансови пазари. Доколкото в момента международните финансови пазари са силно повлияни от кризисни процеси и очакванията са, че тези процеси ще продължават влиянието си и през следващата година, като ще се отразят най-вече върху лихвените равнища в посока към снижение, като мярка за запазване темповете на растеж в отделните икономики сме приложили по-консервативен подход по отношение прогнозиране на дохода от brutния международен валутен резерв.

Приходите на БНБ за 1999 г. се предвижда да бъдат 162 924 млн. лв., а разходите в размер на 134 788 млн. лв., в това число 52 747 млн. лв. разходи за издръжка на банката, или 39 на сто от общия им размер. Превишението на приходите над разходите в края на 1999 г. се очаква да бъде около 28 млрд. лв., от което 21 млрд. лв. вноска в приход на държавния бюджет и 7 млрд. лв. отчисления по Закона за БНБ.

Бюджетът на БНБ се състои от два самостоятелни раздела: „Разходи за издръжка на банката“, който включва всички разходи за осигуряване на текущите нужди във връзка с дейността и функциите на банката и е показан като позиция в Отчета за приходите и разходите, и раздел „Инвестиционна програма“, който отразява предвидените за годината инвестиции в дълготрайни материални и нематериални активи и е обвързан с първия раздел по линия на разходите за амортизационни отчисления.

При съставянето на бюджета сме се ръководили от разбирането, че разходите за издръжка на банката и за инвестиции трябва да бъдат в размер, който да осигури нормалното и безпрепятствено осъществяване на обществените функции и цели на БНБ, като едновременно с това се ограничат възможностите за неефективно използване на тези разходи.

Основните цели, които БНБ си поставя за 1999 г. и чието изпълнение се осигурява финансово чрез двата раздела на бюджета, са, както следва:

По линия на издръжката на банката

1. Ефективно обслужване на паричното обращение в страната и в частност подготовка и реализация на деноминацията на лева от 1 юли 1999 г.

2. Подобряване качеството на работата на банката при осъществяване на нейните обществени функции чрез: повишаване квалификацията на служителите, усъвършенстване организацията на работа, подобряване заплащането и условията на труд и социалните придобивки за служителите, привличане на професионалисти за такива важни дейности, като банковия надзор, управлението на валутния резерв, анализа и статистиката в областта на макроикономиката, финансовите пазари, паричните агрегати, платежния баланс и др.; предприемане на мерки срещу отлива на квалифицирани кадри от банката.

3. Издигане авторитета на БНБ чрез организиране честването на 120-годишнината от нейното създаване, организиране на международни изяви, издания и т. н.

4. Осигуряване на текущите нужди на банката от материали, услуги, абонамент, застраховки, охрана, транспорт и др.

По линия на инвестиционната програма

1. Осигуряване на паричното обращение с необходимите машини, съоръжения и транспортни средства.

2. Подобряване автоматизацията на дейностите, процесите и контрола в банката чрез осигуряване на съвременна електронноизчислителна техника, програми, системи и комуникации.

3. Усъвършенстване и подмяна на техническите средства за сигурност и противопожарна безопасност.

4. Реконструкция и модернизация на сградния фонд на БНБ.

РАЗДЕЛ I. РАЗХОДИ ЗА ИЗДРЪЖКА НА БАНКАТА

Този раздел включва пет основни подраздела: 1) разходи, свързани с издръжка на паричното обращение; 2) разходи за материали, услуги и амортизации; 3) разходи за заплати, социално осигуряване и надбавки; 4) разходи за социална дейност; и 5) други административни разходи.

Общата сума на разходите за издръжка на банката за 1999 г. е предвидена да бъде 52 747 млн. лв., или 86.5 на сто от утвърдената за 1998 г. сума.

Очакваното изпълнение за 1998 г. по този раздел е 33 981 млн. лв., или 55.7 на сто от утвърдения от Народното събрание бюджет за годината. Причините за това са изложени по-долу в съответните подраздели. Трябва предвидително да се посочи обаче, че бюджетът за 1998 г. беше разработен и приет при съотношение на лева към щатския долар 1800:1, средногодишна инфлация 34.7 на сто и инфлация в края на периода 16.4 на сто, каквито бяха параметрите на макрорамката за държавния бюджет. Известно е, че тези очаквания не се реализираха и както обменният курс, така и инфлацията бяха значително под прогнозираните.

1. Разходи, свързани с издръжка на паричното обращение

В този подраздел се включват всички специфични разходи, свързани с производството на банкноти и монети, включително разходите за материали, проектиране и експертизи, унищожаване на негодните банкноти и монети и разходите за резервни части за машините, използвани за емисионно-касовата дейност.

Предвижда се разходите по този подраздел за 1999 г. да достигнат 18 067 млн. лв., или 74.9 на сто от утвърдената за 1998 г. сума. Делът на разходите по паричното обращение спрямо общия размер на разходите за издръжка на банката е 34.3 на сто. Преобладаващата част от тези разходи е свързана с осъществяването на деноминацията на лева през следващата година.

Разходите за материали за производство на банкноти са заложи в размер на 7025 млн. лв. Тук не са включени разходите за труд, амортизации, електричество, отопление, горива за транспорт и други подобни, които са включени в останалите четири подраздела на този раздел.

Разходите за отсичане на монети са предвидени в размер на 9853 млн. лв. В тази сума са включени всички разходи, необходими за получаване на крайния продукт.

Разходите за унищожаване на банкноти и монети са предвидени в размер на 10 млн. лв.

За консумативи за оформяне на ценните пратки са предвидени 708 млн. лв. Сумата е завишена спрямо тази за 1998 г. поради очаквания по-голям трафик във връзка с деноминацията.

Останалите разходи по този подраздел са предвидени в размер на 470 млн. лв. и включват проектирането на нови банкноти и монети, експертизи за автентичност на банкноти и монети и резервни части за машините в емисионната дейност.

Очакваното изпълнение на разходите по този подраздел за 1998 г. се предвижда в размер на 11 058 млн. лв., или 45.8 на сто от утвърдения бюджет за годината. Това се дължи на решението на БНБ да не се отпечатват планираните бройки от банкнотите с номинали 5000, 10 000, 20 000 и 50 000 лева през втората половина на 1998 г. във връзка с решението за деноминацията на българския лев. По същата причина не бяха отсечени и монетите с номинална стойност от 100, 200 и 500 лева. В резултат от тези решения не бяха направени и предвидените допълнителни разходи за стопански материали и наемане на трезори за съхранение на новите банкноти и монети.

2. Разходи за материали, услуги и амортизации

Предвижда се разходите по този подраздел през 1999 г. да достигнат 20 705 млн. лв., или 82.7 на сто от утвърдената за 1998 г. сума. Делът им в общия размер на разходите за издръжка на банката е 39.3 на сто.

В този подраздел най-голям дял имат **разходите за амортизации** (42.8 на сто, или 8867 млн. лв.). Това се дължи най-вече на амортизациите на печатницата, сградния фонд и предвидените нови инвестиции в ДМА и ДНА.

Разходите за външни услуги са предвидени в размер на 7578 млн. лв., или 36.6 на сто от разходите по този подраздел. Най-голям дял в тези разходи имат разходите за системите Телерейт, Ройтерс, Блумбърг и други от този вид, които са 1245 млн. лв. (16.4 на сто). Предвидени са разходи за Банксервиз (9.2 на сто), отопление (11.8 на сто) и телефонните, пощенските и телексните услуги (7.9 на сто), които са съобразени с анонсираните намерения за увеличение на цените на тези услуги. Разходите за абонаментно поддържане на офистехниката, банкнотоброячните машини, както и на новозакупената техника заемат 12.7 на сто. Предвидени са разходи в размер на около 1500 млн. лв. за основни и текущи ремонти на сградата на БНБ и нейните клонове.

Разходите за материали заемат 20.6 на сто от общия обем на разходите по този подраздел, или 4260 млн. лв. Най-голям дял в тях (49.3 на сто) имат разходите за материали за производство на държавни ценни книжа, паспорти, митнически документи и други видове държавни поръчки за Печатницата на БНБ, следвани от разходите за електроенергия (16.4 на сто), за горива и резервни части за транспорта (9.4 на сто), за канцеларски материали (9.4 на сто) и други. При прогнозата са отчетени обявеното 30 на сто увеличение на цените на промишлената енергия за 1999 г. и предвидената в приетата макрорамка годишна инфлация.

Очакваното изпълнение за 1998 г. на разходите по този подраздел спрямо утвърдените е около 13 023 млн. лв., или 52 на сто. Това се дължи в най-

голяма степен на по-ниските нива на обменния курс на лева към щатския долар и инфлация спрямо прогнозираните при разработването на бюджета за 1998 г. Също така не бяха реализирани някои от утвърдените инвестиционни разходи на банката, което доведе до по-малък обем амортизационни отчисления. БНБ взе решение да не разкрива клон в гр. Монтана, а вместо това да разкрие през 1999 г. клон в гр. Враца. Това доведе до по-малък обем на разходите за материали, топлиенергия, електроенергия, консумативи, абонаментно поддържане и такси за обслужване.

За по-малкия обем разходи през 1998 г. по този подраздел значение има и по-доброто им управление и контрол от страна на съответните структури в банката.

3. Разходи за заплати, социално осигуряване и надбавки

Разходите по този подраздел през 1999 г. са предвидени в размер на 11 947 млн. лв., или 121 на сто от утвърдената за 1998 г. сума. Делът им в общия размер на разходите за издръжка на банката е 22.6 на сто.

Увеличението на тази разходна позиция е свързано със стремежа на ръководството на банката да реагира на предизвикателствата на конкуренцията в банковия сектор по привличане на висококвалифицирани кадри и запазване на съществуващите. През последната година и половина много от квалифицираните специалисти на банката напуснаха. Предвидено е също така назначаването на служители в новооткрития клон във Враца, назначаването на допълнителни счетоводители за обслужването на бюджетните сметки, които се концентрират в БНБ, и временно назначаване на служители във връзка с увеличаване обема на емисионно-касовата дейност и някои други нови дейности.

Разходите за заплати на списъчния състав се предвижда да достигнат 4720 млн. лв. при 4146 млн. лв. утвърден разход за 1998 г. Свързани с тези разходи са разходите за доплащания по Кодекса на труда и други нормативни актове, които се предвижда да бъдат в размер на 1794 млн. лв. Осигуровките за списъчния състав се планира да бъдат 3317 млн. лв.

Разходите за несписъчния състав са 1574 млн. лв. Тук влизат разходите по договори за физическа охрана, противопожарна охрана и по граждански договори.

Очакваното изпълнение на разходите по този подраздел за 1998 г. спрямо утвърдените е около 8674 млн. лв., или 87.8 на сто. Това се дължи най-вече на неразкриването на клона в гр. Монтана и неназначаването на предвидения за него персонал, както и на отпуските по болест, майчинство, неплатените отпуски и текучеството на служители в различни структури на банката.

4. Разходи за социална дейност

Тези разходи са заложи като 10 на сто от средствата за работна зап-

лата и са в размер на 842 млн. лв. Делът им в общите разходи за издръжка на банката е 1.6 на сто.

5. Други административни разходи

Разходите по този подраздел са предвидени в размер на 1186 млн. лв., или 2.2 на сто от общите разходи за издръжка на банката. Спрямо утвърдения бюджет за 1998 г. за 1999 г. е предвидено намаление с 5.8 на сто.

В този подраздел се включват разходите за командировки и обучение на персонала (59 на сто), разходи по договори с МВР и ППО (26.9 на сто), протоколни и представителни разходи (10 на сто) и други разходи (4.1 на сто).

В частта за обучение на персонала разходите са съобразени с разработените в банката програми вследствие на належащата потребност от повишаване на квалификацията за по-качествено осъществяване функциите на централната банка.

Предвидените разходи за протоколни и представителни нужди включват и голяма част от заложените разходи по честването на 120-годишнината от създаването на БНБ.

Очакваното изпълнение на разходите по този раздел за 1998 г. е 571 млн. лв., или 45.4 на сто от утвърдените. Това се дължи на отлагането на някои прояви за годината, както и на прехвърлянето за 1999 г. на командировки за обучение в страната и в чужбина с оглед разработване на по-конкретна програма за обучение в банката.

РАЗДЕЛ II. ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА

За инвестиции в дълготрайни материални и нематериални активи на БНБ за 1999 г. се предвиждат разходи в размер на 24 562 млн. лв. Това представлява 86.2 на сто от утвърдените за 1998 г. средства за инвестиции. През 1998 г. бяха реализирани само частично предвидените инвестиционни разходи по отделни позиции на инвестиционната програма. Ето защо през 1999 г. ще продължи реализацията им, като са добавени някои нови разходи, които не са били предвидени преди.

Инвестиционната програма на БНБ включва седем позиции.

1. Разходи за ново строителство, реконструкция и модернизация

По тази позиция са предвидени разходи в размер на 6620 млн. лв., което е 62.5 на сто от утвърдените за 1998 г. инвестиции.

През 1999 г. не е предвидена покупка или ново строителство на сгради. Заложените суми са за реконструкция и модернизация на сградата на централното управление на БНБ и някои от клоновете. Сградата на централата

се нуждае от съществен ремонт и реконструкция, които от нейното създаване до сега не са извършвани. Тя е обявена за архитектурна ценност и непредприемането на тези действия може да доведе до сериозни щети. Същото се отнася и за клона в Бургас. Предвидена е реконструкция и модернизация и на клоновете в Пловдив и Варна.

Очакваното изпълнение за 1998 г. по тази позиция е 4332 млн. лв., или 40.9 на сто от утвърденото. Това се дължи на преразглеждане на политиката на БНБ в тази област. Както беше споменато, не беше разкрит клонът в гр. Монтана, за който по тази позиция бяха заделени около 3000 млн. лв. Сменен беше и изпълнителят по реконструкцията и модернизацията на клон в Бургас и беше сключен нов, по-изгоден за БНБ договор.

2. Разходи за машини и съоръжения, обслужващи паричното обращение

По тази позиция са предвидени инвестиции в размер на 4145 млн. лв., което е 190.8 на сто спрямо утвърдения за 1998 г. размер.

Инвестициите ще бъдат насочени преди всичко за закупуване на нови банкоматоброярни машини с цел замяна на старите, за новия клон във Враца и за допълнително осигуряване на касовите операции във връзка с деноминацията на лева. Предвидени са за закупуване и две сортировъчни машини за новия клон във Враца. Машините трябваше да бъдат закупени през тази година, но клонът няма да заработи преди началото на 1999 г. и поради това няма да бъдат усвоени в пълен размер предвидените 2172 млн. лв. в бюджета на банката за 1998 г.

3. Разходи за Печатницата на БНБ

Инвестициите по тази позиция са за окончателното завършване оборудването на печатницата и са предвидени в размер на 1732 млн. лв., което е 24.7 на сто от утвърдените инвестиции за печатницата през 1998 г. Тези разходи са прехвърлени от 1998 г. за 1999 г.

4. Разходи за придобиване на технически средства за безопасност

Размерът на инвестициите по тази позиция е 7000 млн. лв. Използването на тези средства ще бъде насочено към доизграждане на пожароизвестителна система, изграждане на комуникации, покупка и инсталиране на технически средства за видеонаблюдение, доизграждане на система за контрол на достъпа в сградата на централата и клоновете и др. Големият размер на инвестициите по тази позиция за 1999 г. се дължи на факта, че през последните години въпреки усилията не са изградени съвременни и надеждни средства за защита в тази област.

5. Разходи за придобиване на специализирани автомобили и други транспортни средства

Инвестициите по тази позиция са предвидени в размер на 1612 млн. лв. и са предназначени най-вече за закупуване на два бронирани инкасови автомобили, които са изключително скъпи.

6. Разходи за електронизация на БНБ

Инвестициите за електронизация на БНБ са предвидени в размер на 2600 млн. лв. Това е 37.1 на сто от утвърдените за 1998 г. инвестиции в тази област.

Предвидена е покупката на компютри за подмяна на морално и физически остарелите, изграждането на съвременна автоматизирана система за счетоводството, управлението на валутния резерв, бюджетния процес. Предвижда се също изграждане на онлайн връзка между централата и клоновете.

През 1998 г. не бяха извършени предвидените инвестиции за въвеждане на интегрирани електронни системи за БНБ в размер на 5400 млн. лв. В резултат от ползването на международни и местни консултантски услуги в тази област беше взето решение дейностите по автоматизацията на банката да започнат през 1999 г. при по-малък бюджет.

7. Разходи за офисмебели и канцеларско оборудване

Инвестициите по тази позиция са в размер на 853 млн. лв., което е 70.5 от утвърдения размер за 1998 г. Слабото изпълнение на предвидените за 1998 г. разходи по тази позиция се дължи преди всичко на отказа от откриване на клон в гр. Монтана и отказа от подмяна на копирна и факс техника през годината и прехвърлянето на тези разходи за 1999 г.

Светослав Гаврийски
Управител на БНБ

**БЮДЖЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА БАНКА
ЗА 1999 г.**

(млн. лв.)

	Показатели	Утвърден бюджет за 1998 г.	Очаквано изпълнение към 31.XII.1998 г.	Проект за 1999 г.
1	2	3	4	5
Раздел I. РАЗХОДИ ЗА ИЗДРЪЖКА НА БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА БАНКА		61 010	33 981	52 747
1	Разходи, свързани с издръжката на паричното обращение	24 126	11 058	18 067
2	Разходи за материали, услуги и амортизации	25 023	13 023	20 705
3	Разходи за заплати, социално осигуряване и надбавки	9 875	8 674	11 947
4	Разходи за социална дейност	727	655	842
5	Други административни разходи	1 259	571	1 186
Раздел II. ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА		28 503	12 872	24 562
1	Разходи за ново строителство, реконструкция и модернизация	10 595	4 332	6 620
2	Разходи за машини, обслужващи паричното обращение	2 172	501	4 145
3	Разходи за Печатницата на БНБ	7 270	5 470	1 732
4	Разходи за технически средства за безопасността на БНБ	250	232	7 000
5	Разходи за специализирани автомобили и други транспортни средства	0	600	1 612
6	Разходи за електронизация на БНБ	7 006	1 442	2 600
7	Офисмебели и канцеларско оборудване	1 210	295	853

ПРОГНОЗА ЗА ПРИХОДИТЕ И РАЗХОДИТЕ НА БНБ ЗА 1999 г.

(млн. лв.)			
Показатели	Очаквано за 1998 г.	Проект за 1999 г.	Прираст, %
1	2	3	4 (3/2)
Приходи от лихви и аналогични приходи	170 500	103 195	60.5
Разходи за лихви и аналогични разходи	(113 700)	(79 741)	70.1
Нетен доход от лихви	56 800	23 454	41.3
Приходи от такси и комисиони	1 000	1 019	101.9
Разходи от такси и комисиони	(1 800)	(2 000)	111.1
Нетен доход (загуба) от ценни книжа в оборотен портфейл	29 090	32 000	110.0
Нетен доход (загуба) от ценни книжа в инвестиционен портфейл			
Нетен доход (загуба) от курсови разлики от валутни операции	15 900	17 000	106.9
Други приходи (загуби) от банкови операции			
Общо нелихвени доходи от банкови операции	44 190	48 019	108.7
Разходи за издръжка на банката	(33 981)	(52 747)	155.2
Разходи/приходи от провизии	25 000	4 400	17.6
Други приходи	5 800	4 810	82.9
Други разходи	-	-	-
Превишение на приходите над разходите преди включване на извънредни приходи (разходи)	97 809	27 936	28.6
Извънредни приходи	400	500	125.0
Извънредни разходи	(12 970)	(300)	2.3
Превишение на приходите над разходите след включване на извънредни приходи (разходи)	85 239	28 136	33.0
Отчисления за БНБ от превишението	22 163	7 316	33.0
Остатък от превишението в приход на ДБ	63 076	20 820	33.0